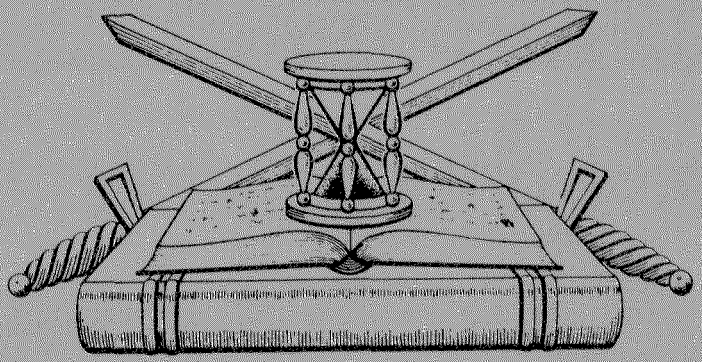
MARS ET HISTORIA

ORGAAN

VAN DE
NEDERLANDSE VERENIGING
TER BEOEFENING VAN DE
MmilitaIRE HISTORIE

OPGERICHT 20 AUGUSTUS 1966

SAMENSTELLING VAN HET ALGEMEEN BESTUUR:

Voorzitter	:	F.L. Diekerhoff
Ondervoorzitter:		J. Albarda
1e Secretaris	:	F.J. van Lier
2e Secretaris	:	H. Ringoir
Penningmeester	:	C.J. Kneppelhout
Archivaris	:	E.W. van Popta
Leden	:	Jhr. D.J.H.N. den Beer Poortugael
		B.C. Cats
		W.F.K. Engelbrecht
		Mr. C.H. Evers
		C.A. Heshusius
		F.J.A. Lutz
		Drs. G.J.A. van Ojen jr.
		Mr. Ch.L.M. Schaepman

ADRESSEN DAGELIJKS BESTUUR:

Voorzitter	:	Oranje Nassaustraat 1, Geldermalsen, Tel. 03455-1773
Ondervoorzitter:		Laan van Clingendael 121, 's-Gravenhage, Tel. 070-246843
1e Secretaris	:	Savelsbos 325, Zoetermeer
2e Secretaris	:	Laan van Nieuw Oost-Indie 289, 's-Gravenhage, Tel. 070-839994
Penningmeester:		Bremstraat 26, Den Helder, Tel. 02230-12153

Contributie bedraagt per jaar min. *f* 25,00, te storten op giro 14700 van de Algemene Bank Nederland N.V. te Den Helder, ten name van de Nederlandse Vereniging Militaire Historie of op giro 29.40.790 van de Nederlandse Vereniging Militaire Historie te Den Helder.

SAMENSTELLING REDAKTIE-WERKKOMMISSIE:

Redactieadres: Heliotrooplaan 356 L, 's-Gravenhage (Kijkduin), tel. 685168.
M. Boerma
C.A. Heshusius
E.W. van Popta.

SAMENSTELLING REDAKTIE-ADVIESKOMMISSIE:

F.L. Diekerhoff
Mr. C.H. Evers
Drs. G.J. van Ojen jr.
H. Ringoir.

AFDELINGSCORRESPONDENTEN: Zie binnenomslag van de achterzijde.

98

MARS ET HISTORIA

9e jaargang
nummer 6
maart 1975

De 'NEDERLANDSE VERENIGING TER BEOEFENING VAN DE MILITAIRE HISTORIE', opgericht op 20 augustus 1966 en erkend bij K. B. no. 50 van 14 juni 1968, is er voor allen, die zich verdiepen in de studie van geschiedenis, ceremonieel, tradities, uniformen, emblemen, wapens en onderscheidingen van militaire- en semi- militaire organisaties, meer in het bijzonder die van Nederland en de (voormalige)overzeese Rijksdelen.

INHOUD

Luitenant-admiraal Willem Joseph baron van Ghent
door W. E. van Popta.

Kort overzicht van de historie van 298 Squadron van 16 april 1945 tot heden
door P. C. Boer.

Het vaandel als kunst-historische objekt
door Kl. Sierksma

De Oranje-Nassaukazerne en 'Artis'
door J. Albarda

De kanonnen van Wervik

***** *****

KOPIJ GEVRAAGD . . . . . .

De redactie-werkcommissie van 'MARS et HISTORIA' kijkt met enige bezorgdheid naar de steeds dunner wordende map met artikelen voor ons orgaan.
Wij kunnen nog 2 à 3 nummers vooruit, maar dan is de map met kopij wel echt leeg!
Wij doen daarom ook een dringend beroep op onze leden om ons een artikel toe te zenden. Wij hebben diverse 'vaste schrijvers', maar onze vereniging heeft nog een enorm potentieel van auteurs die nog nimmer een artikel schreven.
Het onderwerp?
Alles wat van geschiedkundige aard is: zie de eerste bladzijde van ons orgaan: als het maar over militaire onderwerpen is over Nederland en de (voormalige) overzeese Rijksdelen.
Helpt u ons de kopij-map weer dik te maken???
Van harte bedankt bij voorbaat.

TE KOOP GEVRAAGD:

A. Kraagembleem K.M.A.
B. Kraagembleem Garde Grenadiers
C. Zilver Marechaussee nestel

J. L. FREK, B.W. ter Kuilestraat 333, ENCHEDE.

LUITENANT-ADMIRAAL WILLEM JOSEPH BARON VAN GHENT

door W. E. van Popta.

Inleiding

In de jaren dertig van deze eeuw, toen de Koninklijke Marine een kruiser in aanbouw had, die de naam DE RUYTER zou voeren, moest een van Hr. Ms. schepen naar onze grootste admiraal genoemd, worden herdoopt.
In plaats van de Ruyter kreeg het schip de naam VAN GHENT.
Professor Warnsinck kon zonder enige bedenking schrijven, dat de koningin in haar besluit aan een van haar torpedobootjagers de naam van Ghent te geven, "zich niet door genealogische feiten had laten leiden. Het waren de daden als aanvoerder van smaldelen, eskaders en vloten in talrijke ondernemingen tegen de vijand", waardoor van Ghent deze eer te beurt viel. De oud-zee-officier Warnsinck kon het weten, de koningin had hem verzocht te adviseren bij het geven van namen aan oorlogsschepen.

Van adelijke afkomst

Willem Joseph van Ghent stamde uit een oud adelijk geslacht, geboren op een kasteel in het Betuwse dorp Gent, in het jaar 1625 of '26, de 4e mei.
Hij was de tweede zoon uit het huwelijk van Klaas baron van Ghent en van Johanna baronesse van Ghent (van Oyen en Dieden). Zijn oudste broer, in 1624 ter wereld gekomen, heette Johan.
Van het Ghentse kasteel - het ouderlijk huis van Willem Joseph - is niets meer over.
Bewoners uit de omtrek wijzen thans nog de plaats waar de burcht heeft gestaan.
Admiraal van Ghent had twee ooms die zich in de tachtigjarige oorlog hebben onderscheiden: zijn ene oom was Otto van Ghent, Heer van Dieden, gouverneur van Emmerick.
Hij was commandant van het Staatse leger, dat op 19 augustus 1629 de stad Wezel veroverde. De verovering had tot gevolg, dat de Spaanse bevelhebber, Hendrik graaf van den Bergh, Amersfoort moest prijsgeven, omdat de toevoer voor het Spaans-keizerlijke leger bedreigd werd en de generaal zich moest terugtrekken in Westfalen. De stadhouder, Frederik Hendrik, die voor de poorten van Den Bosch lag, kon het beleg voortzetten en de stad tot overgave dwingen, 14 september 1629.
Zijn andere oom was Walraven, baron van Ghent, commandant van de lijfwacht van Prins Maurits. Hij streed in de slag bij Nieuwpoort, 2 juli 1600, werd gewond en herstelde daarvan. Oom Walraven baron van Ghent was de vader van Johan, baron van Ghent Heer van Oosterwedde. Johan, de neef van onze Willem Joseph, is voor de Republiek gezant aan het Franse Hof geweest. Hij was voogd over de Prins, de latere Willem III. Op 16 mei 1666 behoorde Johan tot de gasten van de vloot in Den Helder, ter gelegenheid van het bezoek van Frederik Willem, keurvorst van Brandenburg. Ook de toekomstige stadhouder was aanwezig.
Johan baron van Ghent, Heer van Onstwedde was lid van de Staten Generaal waar hij het gewest Gelderland vertegenwoordigde, als voorzitter van de fractie.
De van Ghent's hadden een uitgebreide familie.
Ik noem nog Wilhelmus, baron van Ghent, predikant te Stellenbosch in Zuid-Afrika.
Hij schreef een boek over Luthersen en Gereformeerden in de Kaap Kolonie, omstreeks 1738.
Volgens het "Woordenboek van de Vaderlandsche Geschiedenis", van K. ter Laan, had Ds. van Ghent een zoon Willem, baron van Ghent, 1671-1732.

foto 1. Luitenant-admiraal Willem Joseph baron van Ghent.

Willem van Ghent heeft tijdens de Spaanse Successieoorlog 1702-1713 dienst gedaan als kapitein ter zee; daarna ging hij over naar de Russische marine.
Onze Willem Joseph was omringd door familie die in de lande hoge posten bekleedde.
Zo was zijn grootvader van moeders kant Frederik van Ghent, raadsheer bij het Hof van Gelderland. Hij was gehuwd met Anna van Farik.

Huwelijk en gezin van Willem Joseph

Onze admiraal was gehuwd met Swana Pensé-Peinze van Essen, dochter van Walraven, vrijheer van Ghent, Heer van Oyen en Dieden, en van Moralda van Rossem, vrouwe van Herwijnen en Engelenburg. Moralda was een buitenechtelijke dochter van de beruchte Maarten, Heer van Rossem en Poederoyen, 1478-1555. Door zijn huwelijk werd Willem Joseph een kleinzoon van Maarten van Rossem.
Uit het huwelijk van Willem Joseph en Swana van Essen zijn volgens G. A. Evers (Historia 10e jaargang no. 9, september 1944) vier zoons geboren; de oudste zoon heette Nicolaas, die ongehuwd tot 1710 in het kasteel de ridderhofstad Drakenburg onder Eemnes heeft gewoond. Zijn moeder was in 1692 overleden. Met het verkrijgen van de ridderhofstad (5 maart 1672) was de familie inwoner van het Sticht van Utrecht geworden. Hun kinderen stierven kinderloos.

Willem Joseph een landmacht-officier

Het geeft mij iets onbevredigends, dat de maritieme geschiedschrijving in Nederland zo summier is in zijn gegevens over Willem Joseph baron van Ghent in zijn tijd als landmacht-officier. Temeer bevreemdt het mij, omdat zijn dienst bij de landmacht eens zo nauw verbonden is geweest met de vloot van de Ruyter bij de landingen op Fünen in 1659.
In 1665 was van Ghent met de vloot van de Ruyter naar Bergen in Noorwegen gekomen, als een van de onderhandelaars voor vrijlating van de retourvloot der Vereenigde Oost-Indische Compagnie. In datzelfde jaar werd van Ghent de eerste kolonel van het Korps Mariniers op de Staatse vloot.
Voldoende, zou ik zo zeggen, voor Lieuwe van Aitzema, Brandt, de Jonge, Backer Dirks, om het militaire leven van van Ghent niet te laten beginnen bij zijn aanstelling als hoogste chef van het Korps Mariniers.
Toen van Ghent zich aan genoemd korps verbond was hij reeds meer dan twintig jaar officier bij het Staatse leger. Slechts uit een mededeling in de 'Militaire Spectator' van 1851, blijkt, dat van Ghent als officier deelgenomen heeft aan de landingen op Fünen onder opperbevel van admiraal de Ruyter. In zijn request aan de Staten van Holland plm. 1662/'63 verzoekt hij om een bezoldigde majoorsplaats in het regiment Walen van de graaf van Hoorn.
Hij zegt reeds lange tijd majoor te zijn, zonder enig tractement.
De 6e maart 1663 kreeg hij zijn aanstelling tot sergeant-majoor van het regiment Walen.
Het regiment Walen was samengesteld uit bewoners van het gebied Luik.
Willem Frederik, (broer van Hendrik Casimier, stadhouder van Frieland, kolonel van het regiment was op 31 october 1664 door een ongeluk met een pistool om het leven gekomen.
Hierna werd van Ghent luitenant-kolonel en gouverneur van Hellevoetsluis.
Vooral de laatste post bracht hem volop in aanraking met de Staatse Marine.

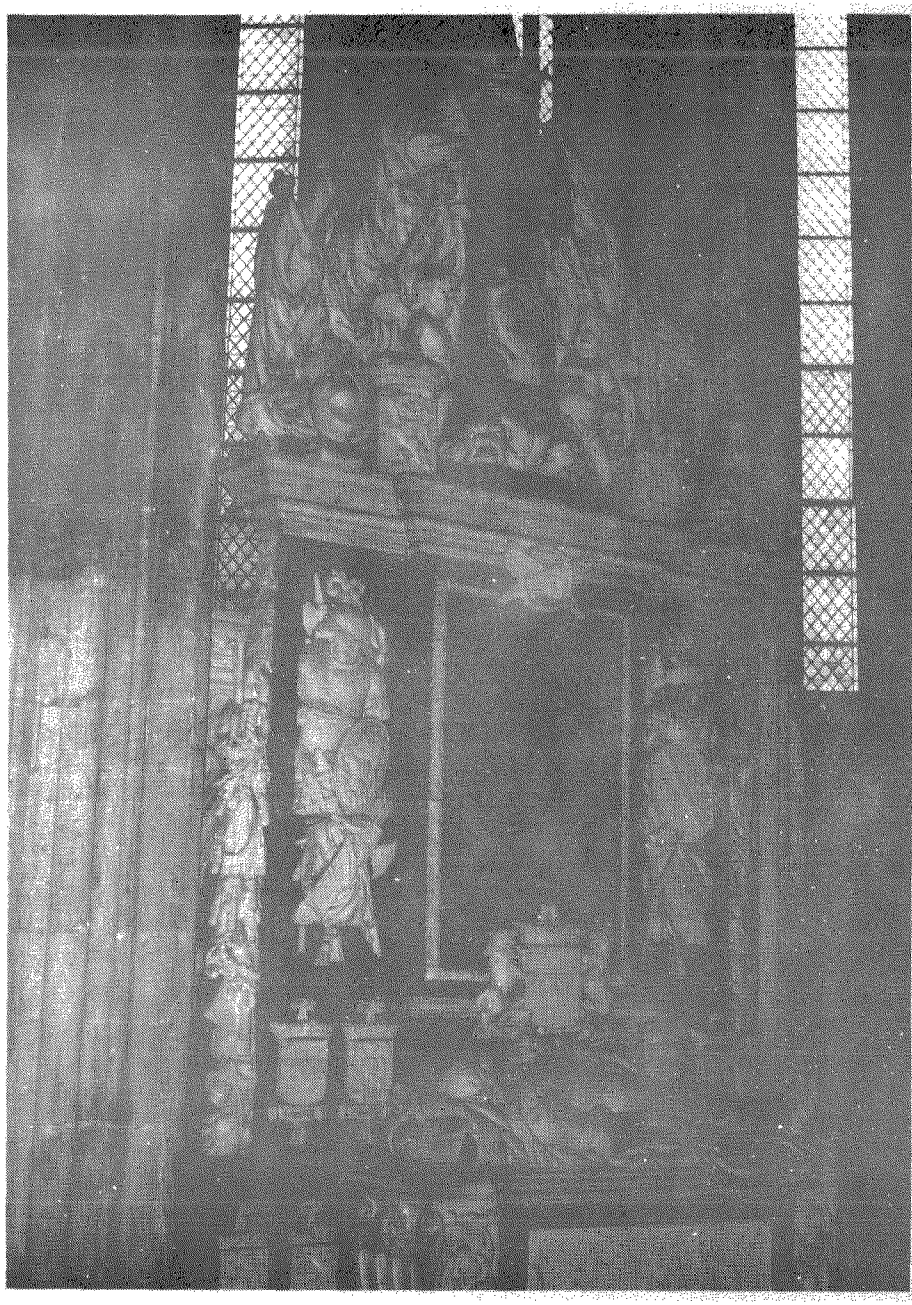

foto 2. Grafmonument van Van Ghent in de Domkerk te Utrecht.

Van Ghent naar Noorwegen voor de retourvloot van Pieter de Bitter

"De rijkste retourvloot die ooit op de rede van Batavia geladen en uitgerust was", stond onder bevel van commandeur Pieter de Bitter, admiraal van de vloot. De vloot bestond uit elf schepen en twee jachten.

De V.O.C. kende grotere en kleinere jachten, getuigd als de veel grotere spiegelschepen, de z.g. pinas. Tot de vloot behoorden vier fluitschepen.

Op 24 december verliet de Bitter Batavia; op 8 januari 1665 werd het Prinseneiland in Straat Soenda verlaten en de Indische Oceaan in gezeild.

Op 11 maart ankerde de Bitter met negen schepen in de Tafelbaai; de volgende dag kwam het tiende schip, terwijl de beide jachten - veel later van Batavia vertrokken - enige tijd later arriveerden.

Het elfde schip, de 'Nootmuskaat-boom' was met man en muis vergaan.

Na zes weken aan de Kaap te hebben gelegen ging de vloot naar zee, op 22 april 1665.

De Bitter wist, dat er een gespannen verhouding tussen Engeland en de Republiek bestond, maar onbekend was hij met het feit, dat 4 maart de oorlog was uitgebroken.

Op 24 juli had de admiraal de 62ste noorderbreedtegraad bereikt. Van enige tegemoetkomende schepen vernam de Bitter, dat de oorlog was uitgebroken; ook vernam hij, dat er op 13 juni een zeeslag bij Lowestoft geweest was, welke door de Nederlanders was verloren. Hij koerste naar Bergen in Noorwegen, waar de vloot op 8 augustus ten anker kwam.

Het zou mij te ver van mijn onderwerp brengen in bijzonderheden te vertellen, wat er in Bergen gebeurd is. Een Engelse vloot is gekomen onder bevel van admiraal Sir Thomas Teddiman, die getracht heeft de rijke retourvloot te veroveren. Er is over en weer gevochten; voor de Engelsen zonder succes. Maandenlang hadden de Britten op de rijke retourvloot geloerd, doch deze was hen toch nog ontkomen. Koning Frederik III van Denemarken - Noorwegen hoorde tot zijn gebied - is eraan te pas gekomen. De gouverneur van Bergen, Johan Caspar von Cicignon, heeft tijdens het verblijf van de Bitter meermalen een dubbele rol gespeeld. Enerzijds was de vloot van de Bitter in de Deense wateren beschermd; anderzijds hield Denemarken het min of meer met de Britten.

Voor dit alles mag ik verwijzen naar het boek 'De Retourvloot van Pieter de Bitter', Kerstmis 1664 - najaar 1665, door J.C.M. Warnsinck.

Waar het thans om gaat, is de rol die kolonel baron van Ghent in zijn opdracht van onderhandelaar heeft gespeeld. In augustus 1665 is van Ghent op de vloot van de Ruyter die naar Bergen is gezonden om de retourschepen los te krijgen, hen over de Noordzee te konvooien en veilig in het vaderland te brengen. Als gedeputeerden van de Staten-generaal voeren mee Johan de Witt, Constantijn Huygens en Mr. Willem Boreel. Behalve van Ghent waren meegekomen kolonel Thomas Doleman, een Engelse hoofdofficier in Nederlandse dienst en zijn ranggenoot Mauregnault, plus twee andere hoge landmacht officieren.

Op 29 augustus was de Ruyter met ongeveer negentig schepen voor Bergen gekomen; zijn vlaggeschip was het Oostindische Compagnieschip 'Delftland'.

Zowel de gedeputeerden als de Ruyter en zijn vlagofficieren kwamen overeen om Willem Joseph van Ghent, luitenant-kolonel van 'een regiment voetknechten', als onderhandelaar naar de wal te zenden. Drie schepen brengen van Ghent naar de stad.

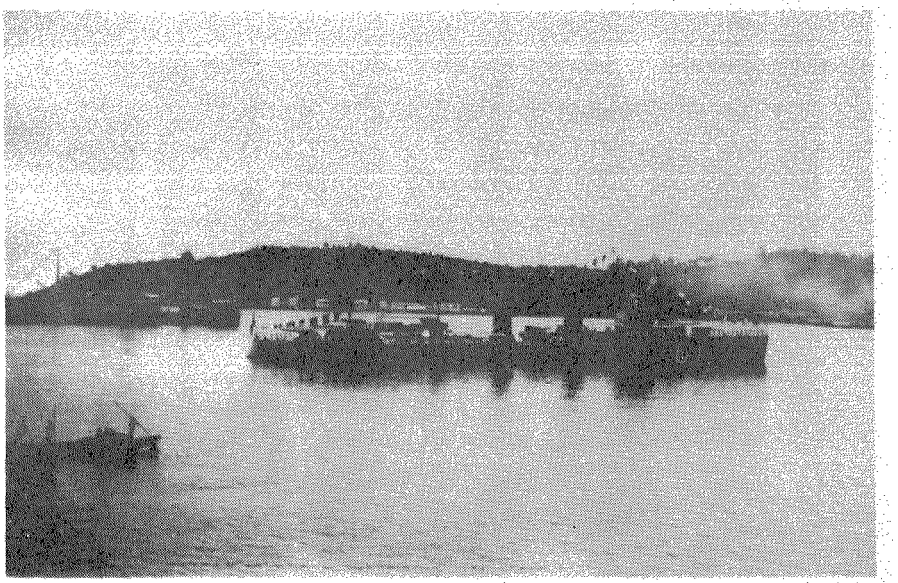

foto 3. Torpedobootjager Hr. Ms. Van Ghent.

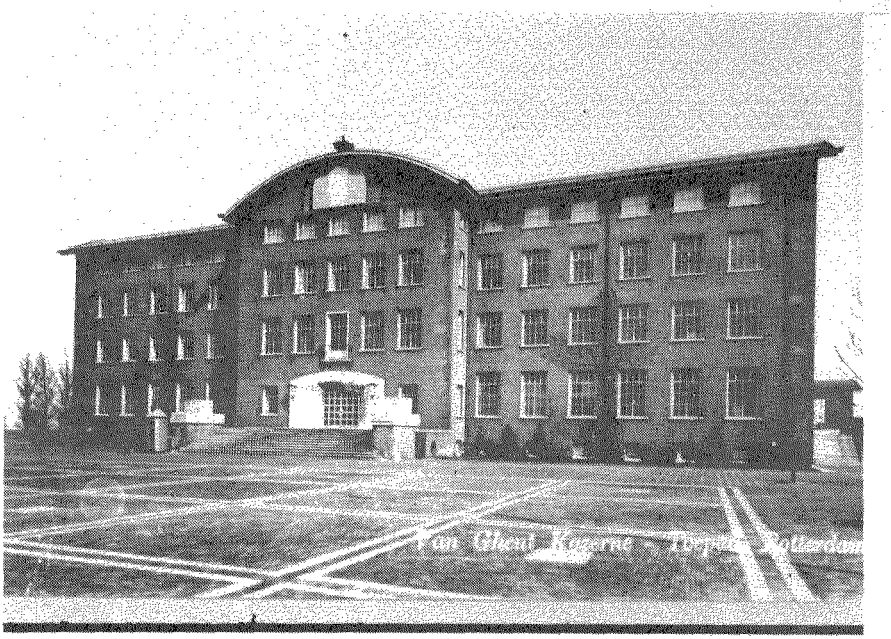

foto 4.

Zijn opdracht is o.m. generaal graaf Ahlefeldt namens de regering van de Republiek dank te brengen voor zijn militaire bijstand op 12 augustus tegen de Engelsen.
Voorts om de opperbevelhebber der Deense troepen in Noorwegen te verzoeken alle medewerking te verlenen, opdat de koopvaardijschepen zo spoedig mogelijk zee zouden kunnen kiezen.
De besprekingen van van Ghent met Ahlefeldt - waaraan de gouverneur von Cicignon eveneens heeft deelgenomen - zijn in zoverre een succes geweest, dat de door de Denen geeiste vergoeding voor de schade die door de beschieting aan de stad was toegbracht en die geschat was op honderd duizend rijksdaalders, niet aan de orde is geweest.
Van Ghent kreeg de volle medewerking en de retourvloot kon Bergen verlaten - niet voor niets lag de Ruyter vóór het fjord met een machtige armada. Maar de veertig stukken geschut, afkomstig van de schepen van de Bitter - aan de wal en in stelling gebracht, kwamen niet terug.
De achtste september 1665 verliet de retourvloot de Noorse kust onder bescherming van de Ruyter. Het werd een thuisreis met veel storm en schade.

Van Ghent een man met uitzonderlijke kwaliteiten

Hoe meer ik over het leven en de daden van van Ghent lees en nadenk, hoe meer deze hoogst beschaafde, veelzijdige en bekwame mens mij boeit.
Ik kan begrijpen, dat het Korps Mariniers op hem, als hun eerste hoogste chef, trots is. Hij was iemand om trots op te zijn. Over hem behoeft niemand in overdreven zin te schrijven: dapperheid, vaderlandsliefde, sterk besef van verantwoordelijkheid, chef met vele kwaliteiten. Dat alles blijkt uit zijn optreden, zijn daden, zijn beslissingen, ook wanneer hij besloot een plan niét uit te voeren.
Van Ghent was in zijn tijd een aparte figuur. Als ik admiraal de Ruyter buiten beschouwing laat, (hij stond - om het oud-testamentisch te zeggen - "schouderen opwaarts hoger dan al het volk"), is het moeilijk van Ghent te vergelijken met een van de vechtadmiraals van zijn tijd. Ik zal deze stelling niet uitwerken, maar - om één vechtadmiraal te noemen - hij vormde een groot contrast met Cornelis Tromp, zijn voorganger.
Van Ghent was een beleidsman, een man die eerst de zaak tot in de puntjes overwoog - ook wat hem was opgedragen - voor hij eraan begon, en pas dan nam hij zijn besluiten. Als het moest kon hij snel tot een besluit komen. Hij was een man van het overleg.
Ik heb daar drie voorbeelden van. Ik noemde reeds de conferentie in Bergen om de retourvloot van Pieter de Bitter vrij te krijgen. In de tweede plaats denk ik aan het incident in 1671, toen de vloot van de Ruyter onder de Zeeuwse kust lag en het Britse koninklijke jacht 'Merlin' met mrs. Temple aan boord - echtgenote van de afgetreden Engelse gezant in de Republiek - passeerde, zonder dat het vlaggeschip het voorgeschreven saluut bracht.
De Ruyter stuurde zijn vlagofficier, van Ghent, naar de 'Merlin' om deze zaak nader toe te lichten. Van Ghent was huisvriend bij de Temples.
Het was juni/juli 1667. Van Ghent was eskadercommandant en had de opdracht naar de Shetlandse eilanden te varen, om te trachten aldaar een der havens te veroveren. Tevens moest bij een retourvloot ontmoeten en naar ons land konvooieren. Van Ghent heeft het raadzaam geacht alvorens de Bressay Sound (zuider toegang naar Lerwick) in te lopen, eerst inlichtingen in te winnen.

Van een gevangen genomen Britse kapitein verneemt hij de sterkte van de verdediging. Terstond laat hij alle plannen varen voor een aanval. Hij weet, dat vice-admiraal de Liefde, een van zijn vlagofficieren, bevriend is met de gouverneur van Lerwick. Zijn schepen zijn namelijk onvoldoende gevictualeerd, en via de Liefde gelukt het hem negentien varkens, drie schapen en één kalf voor proviand te ontvangen. Een bezetting van Lerwick zou toch een fiasco worden. Langer dan hem bevolen was, bleef hij in zee. Eerst 29 augustus ankerde hij voor Texel.

De 5de september was hij weer in zee, weer naar de Shetlandse eilanden.

Later werd hij uitgezonden naar de kust van Afrika tegen de Barbarijse zeerovers; het mocht hem gelukken zes vijandelijke schepen op het strand te jagen en gevangen genomen christenen te bevrijden.

Hier ging weer dat merkwaardige overleg van van Ghent aan vooraf.

Hij had zich namelijk laten aandienen aan boord bij de Engelse vice-admiraal Sir Thomas Allin. Zij kwamen overeen gezamenlijk op te treden. Ik verwijs hier naar Warnsinck, zijn boek 'Van vlootvoogden en zeeslagen', hoofdstuk 17.

Het is niet mogelijk om in het klein bestek van dit artikel van Ghent ten voeten uit te beschrijven.

Hij maakte de indruk van een beminnelijk man tevens een mens te zijn waar men op aankon. Hij moet drie talen uitstekend hebben gesproken. Als luitenant kolonel van het regiment Walen moest het commando gevoerd vorden in de Franse taal.

Tijdens zijn overleg in Noorwegen met Deense functionarissen zal hij Duits hebben gesproken. Zijn onderhoud met mrs. Tempel en later met de Engelse admiraal Allin ging in de Engelse taal.

Als van Ghent benoemd zal worden tot luitenant-admiraal, als opvolger van Cornelis Tromp, zijn er tal van instanties en personen die hem overhalen deze hoge post bij de Staatse vloot aan te nemen: de staten van Holland, Cornelis Tromp persoonlijk, Johan de Witt persoonlijk, de vlagofficieren van de vloot die hem graag als collega aanvaarden; tenslotte zijn het de matrozen van het eskader, dat onder Tromp heeft gediend, die van Ghent met blijdschap aanvaarden.

Van deze man ging iets uit, wat groot vertrouwen wekte.

Gesneuveld

Op 7 juni 1672 sneuvelde luitenant-admiraal van Ghent in de slag bij Solebay (Engelse oostkust) aan boord van het schip 'Dolphijn', Staande achter de grote mast werd zijn linkerbeen door een kogel afgeschoten en kreeg hij meerdere verwondingen welke de dood ten gevolge hadden.

Overste F. L. Diekerhoff schreef mij, dat toen van Ghent was gesneuveld, zijn lijk in een vat olie naar Nederland werd gebracht. Utrecht was door de Fransen bezet, daarom werd zijn lijk in het plaatsje Gent in de Betuwe verborgen.

De Staten van Utrecht lieten later een fraai grafmonument voor van Ghent in de Domkerk aanbrengen. Daar ligt hij begraven.

Willem Joeph baron van Ghent was militair, zeeman, diplomaat, en een zeer aan God gelovig mens. Wanneer de vijand hemenigemalen in mist en storm ontkwam, zag hij daarin de hand van zijn God.

Correspondent Koninkliike Luchtmacht

Op 1 maart a.s. bestaat het 298 squadron van de Groep Lichte Vliegtuigen 25 jaar.
Een vermelding die om nadere uitleg vraagt, een uitleg die de belangstellende heel wat verder in de historie terugbrengt dan de in de betreffende LuO vermelde oprichtingsdatum 1 maart 1950!
In feite ving 298 zijn bestaan als squadron namelijk reeds aan op 16 april 1945, onder de naam 6 Dutch Auster Squadron.
Na korte tijd 2 Artillerie Verkenningsafdeling te hebben geheten, werd het squadron in 1947 omgedoopt tot 6 (ARVA) squadron.
Op 1 maart 1950 nu werd het 6 (ARVA) squadron opgeheven onder gelijktijdige oprichting van 298 Air Observation Post (ARVA) squadron, een gedeeltelijke naamsverandering nodig omdat het nummer 6 niet in het Western Union nummeringssysteem paste.
Hoewel de tradities van 6 squadron werden voortgezet door 298 squadron is de oprichtingsdatum zoals vermeld in de LuO's hieraan helaas nimmer aangepast.
De jubileumviering heeft plaats gehad op 21 maart j. l. te Soesterberg, waarbij alle oudleden van 6 en 298 squadron welkom waren (Belangstellenden kunnen zich opgeven bij de administratie van het 298 squadron, 03404-34222 t.st. 2263).
Onderstaand kort overzicht van de historie, welke ik voor 298 squadron schreef en welke in de vorm van een bescheiden boekwerkje verkrijgbaar is.
(Belangstellenden kunnen zich voor een exemplaar opgeven bij de administratie 298 squadron).

P. C. Boer.

KORT OVERZICHT VAN DE HISTORIE VAN 298 SQUADRON VAN 16 APRIL 1945 TOTHEDEN

door P. C. Boer.

Bijna vijf jaar na de capitulatie van Nederland voor de Duitsers werd door het z. g. Directoraat Luchtstrijdkrachten te London voor het eerst een geheel eigen Nederlands vliegend squadron opgericht buiten RAF-verband.
Al die jaren had Nederlands luchtvaart personeel uitsluitend in Engelse squadron gediend en zelfs het bekende 322 Dutch squadron was een RAF squadron met Nederlands personeel, dat was ingedeeld bij de RAF Volönteer Reserve.
In deze situatie kwam verandering door de oprichting van het nr. 6 Dutch Auster Squadron (de nummers 1 t/m 5 waren voor geplande jager en bommenwerper squadrons) op 16 april 1945.
Onder commando van Kapitein H. Nienhuis werd het 26 man en 6 Auster-verbindingsvliegtuigen tellende squadron per dezelfde datum geplaatst op het Nederlandse vliegveld Gilze-Rijen, waar onmiddellijk werd gestart met het maken van verbindingsvluchten.
Voornamelijk werd gevlogen voor de Civil Relief Staff van de 21e Army Group, het Nederlandse Militair Gezag en het Nederlandse Opkomstdepôt Luchtstrijdkrachten te Eindhoven.
Op 5 mei 1945 was een Auster van 6 squadron het eerste toestel dat landde op nog niet bevrijd gebied (te Amsterdam, waar een door de Duitsers gezochte verzetsman werd opgepikt) en eind die maand verhuisde het z. g. 'Circus Nienhuis' naar een strip te Voorburg.

Inmiddels was de vliegtuigsterkte opgelopen tot zestien Austers, terwijl te Voorburg het personeelsbestand werd opgevoerd tot ruim 120 man!
December 1945 verhuisde het verbindingssquadron naar vliegveld Valkenburg, waar het na een druk en geïmproviseerd bestaan van veertien maanden op 17 juni 1946 werd opgeheven. Ruim 6000 vlieguren werden tot deze datum gemaakt door ruim 30 verschillende Austervliegers (waaronder enkelen van de Marine Luchtvaartdienst), waarbij helaas vier doden en één zwaargewonde vielen bij drie vliegongevallen . . . . .
De ontbinding van 6 squadron was een logisch gevolg van het weer opgang komen van het openbaar vervoer in Nederland, waardoor een speciaal verbindingssquadron overbodig werd. Toch betekende de opheffing in dit geval niet het verdwijnen van het Auster-squadron, daar de commandant met een kleine kern personeel en de helft van de Austers werd overgeplaatst naar Woensdrecht om zijn squadron om te scholen als artillerie verkenningsafdeling. Op Woensdrecht werden ca. 24 zojuist uit de RAF-vliegeropleiding teruggekeerde oorlogsvrijwilligers bij het zichzelf nog steeds 6 Dutch Auster squadron noemende (maar officieel nr. 1 Oefen ARVA hetende) onderdeel geplaatst en startte een intensief oefenprogramma. Op Ypenburg werd het squadron hierna weer op sterkte gebracht en 16 Oktober 1946 vertrok het met de 1e Divisie per schip naar Ned. Indie, onder commando van Kapitein J. M. A. Collee. Na aankomst van de vrachtboot met het materieel volgde een korte trainingsperiode op vliegveld Tjililitan (Java), waarna maart 1947 het nr. 1 ARVA met 26 Austers verdeeld over vier vluchten operationeel werd. Het allereerste door Nederland naar Ned. Indie uitgezonden luchtmachtonderdeel kreeg geheel Java als operatie gebied, waar als hoofdbasis vliegveld Semplak in gebruik werd genomen.
Juli en augustus 1947 werd zéér intensief gevlogen tijdens de z. g. eerste politionele actie, waarbij een enorme toename van het aantal operaties plaatsvond.
Zelfs 's nachts werden bij volle maan nog artillerievuren geleid, terwijl de technische dienst met man en macht doorwerkte om de Austers vliegklaar te houden.
Vuursteun werd ook vanuit de Austers gegeven, met de stengun uit het gat van de deur . . .
Inmiddels was 1 ARVA door het KNIL omgedoopt tot 6 (ARVA) squadron om de tradities van het voormalige 6 Dutch Auster squadron te kunnen voortzetten, waarvoor op 6 november 1947 toestemming werd gegeven door de Nederlandse Luchtmachtstaf.
December 1948 en januari 1949 werd 6 (ARVA) squadron ingezet bij de tweede politionele actie, waarbij ditmaal ook 'bombardementen' werden uitgevoerd m. b. v. in kokers onder de vleugels van de Austers bevestigde handgranaten.
Zoals ook tijdens de eerste actie het geval was geweest vlogen de Austers méér opdrachten en vlogen ze méér vlieguren dan welk ander vliegend onderdeel in Ned. Indië ook!
In februari 1949 begon de geleidelijke afbouw van het operationele werk en uiteindelijk bestond de taak van 6 squadrons alleen nog maar uit het maken van verbindingsvluchten en het uit de lucht begeleiden van de ontruiming van tijdens de politionele acties bezette gebieden. Een nieuwe taak wachtte het squadron echter al, want de Nederlandse Regering had het na terugtrekking uit Ned. Indië toegezegd aan de Western Union, de voorloper van de Nato. Januari 1950 werd het toen ca. 125 man tellende squadron op non actief gesteld en februari 1950 stond het grootste deel van het personeel weer op Nederlandse bodem.

Eénentwintig door vijandelijke actie en bij ongevallen gesneuvelde militairen werden in Ned. Indie achtergelaten . . . . . .

Op 1 maart 1950 werd het laatste uit Nederlands Indie teruggetrokken luchtmachtsquadron administratief opgeheven onder gelijktijdige oprichting van '298 Air Observation Post (ARVA) squadron', een gedeeltelijke naamsverandering nodig omdat het nummer 6 niet in het Western Union-systeem paste . . . . .

Rond een kleine kern oorspronkelijke ARVA-mensen werd 298 AOP (ARVA) squadron op Valkenburg weer opgebouwd, om 2 mei 1950 onder de nieuwe commandant Kapitein R. van den Heuvel op Soesterberg weer indienstgesteld te worden. Met voorlopig acht Austers werd het onderdeel herbestemd als artillerie verkenningsafdeling van de 4e Divisie, voor welke landmachteenheid het sinds 1952 simpelweg '298 squadron' hetende onderdeel ook thans nog werkt. November 1951 werd het squadron overgeplaatst naar vliegveld Deelen, waar december 1952 vierentwintig (als Amerikaanse militaire hulp aan Nederland geleverde) Piper Club vliegtuigen werden ontvangen.

Tijdens de conversie van het personeel op het nieuwe toestel bleven de oude Austers voorlopig nog meedraaien, wat een groot geluk bleek toen februari 1953 plotseling alle beschikbare toestellen moesten worden ingezet bij de watersnoodramp in Zeeland. Drie weken lang kregen vliegers en technici nauwelijks enige slaap, doch tientallen personen kregen hun leven te danken aan de door hun uitgevoerde verkenningen en droppings. . . . .

Januari 1956 werden negen door de eigen technische dienst geassembleerde Hiller Ravan-helicopters in gebruik genomen, waarna de squadronorganisatie werd gewijzigd van drie vluchten met elk acht 'Cuba', in drie vluchten met elk vijf 'Cuba' en drie 'Ravens'.

Ook de Ravens waren door de Amerikanen geleverd als militaire hulp en dank zij deze leverantie werden de inzetmogelijkheden van 298 squadron zéér belangrijk vergroot.

Het oefenprogramma was al voor de invoering van de helicopters aanzienlijk uitgebreid en had na deelname aan grote Nato-oefeningen in de jaren 1952, 1953 en 1954 geleidelijk aan een meer nationaal karakter gekregen met de opbouw van het Nederlands Legerkorps.

Bijna moest het squadron opnieuw onder feitelijke oorlogsomstandigheden ingezet worden, toen 4 november 1956 Russische troepen Hongarije binnenvielen. Twee weken lang stond heel 298 klaar voor vertrek naar de oorlogslocatie in West-Duitsland . . . . . .

Van april 1959 tot september 1961 bestond het squadron uit vier vluchten inplaats van drie, met als nieuwkomer de z. g. 'Search and Rescue flight' uitgerust met eerst zes en later acht Sud Aviation Alouette II-helicopters. Deze toestellen waren allen voorzien van een lierinstallatie om gecrashte vliegers uit het water te kunnen opvissen. Gezien de geheel andere taak van de nieuwe vlucht was ze eigenlijk een blok aan het been en 1 september 1961 werd de SAR-vlucht dan ook overgeplaatst naar het z. g. Vliegdienst squadron van de basis Ypenburg. Dit laatstgenoemde vliegveld was sinds december 1957 de thuisbasis van 298 squadron, nadat het op Deelen plaats had moeten maken voor een squadron straaljagers.

Oktober 1961 werd opnieuw de oorlogsuitrusting aan het personeel uitgereikt en het gehele onderdeel werd i. v. m. de Berlijn-crisis en officieel voor een oefening met de z. g. Lichte Brigade van de Kon. Landmacht te Hohne in West Duitsland gelegerd.

De squadronoefening werd snel beëindigd maar één vlucht bleef met vier Pipers te Hohne achter tot vlak voor Kerstmis 1961 . . . . . !

De grote oefeningen waren thans die met de 4e Divisie te La Courtine en in de periode 1959 t/m 1963 werd met een versterkte vlucht elk najaar zes weken in Frankrijk geoefend. Vlak voor de laatste La Courtine-periode , verhuisde 298 squadron in mei 1963 naar Deelen, waar het squadron straaljagers (306 fotoverkenningssquadron) inmiddels op non actief was gesteld.

Gezien de taak van het squadron was 298 altijd al een mobiel squadron geweest, ingesteld op het opereren van strips te velde, maar vooral na de komst van de Piper-vliegtuigen werd de mobiliteit snel vergroot door uitbreiding van de motortransportafdeling.

De uitrusting nodig voor een langer verblijf te velde werd geleidelijk aangevuld totdat in 1960 het squadron niet alleen op papier maar ook feitelijk geheel 'self supporting' genoemd kon worden.

In 1958 werd voor het eerst personeel van de Kon. Landmacht bij 298 squadron tewerkgesteld, bestaande uit een kleine groep verbindingspersoneel (voor het te velde onderhouden van de verbindingen met te ondersteunen Landmacht eenheden en tussen de onderdelen van het squadron zelf) en een aantal legerluchtwaarnemers, specialisten in het uitvoeren van verkenningen en het leiden van artillerievuren vanuit de lucht.

Veel merkte men op Ypenburg niet van de kleine groep Landmacht personeel maar na overplaatsing naar Deelen in mei 1963 werd dit snel anders.

Direct na de overplaatsing werd namelijk begonnen met de integratie van Landmacht personeel in de eigenlijke squadronorganisatie en als eerste ging de motortransportafdeling onder de integratiehamer.

De luchtmachtchauffeurs werden allen vervangen door Landmacht dienstplichtigen en alle Luchtmacht voertuigen werden door de Kon. Landmacht overgenomen.

Binnen enkele maanden tijds was het complete verzorgingsgedeelte door de Kon. Landmacht overgenomen,herbemand en uitgebreid en met de dienstplichtige legerluchtwaarnemers (nu onder leiding van een beroeps Kapitein legerluchtwaarnemer tevens squadron inlichtingen officier) meegerekend, bestond 298 squadron reeds eind 1963 èn voor het grootste deel uit Landmacht personeel èn voor het grootste deel uit dienstplichtig personeel (dienstplichtige Luchtmacht monteurs meegerekend).

In latere jaren werd ook het Luchtmacht brandweerpersoneel vervangen door dienstplichtig KL-personeel en werd een Landmacht z. g. POL-sectie ingedeeld (met eigen 'bowsers' voor het tanken van de vliegtuigen).

Begin 1964 plaatste de Nederlandse Regering een eerste bestelling voor Sud Aviation Alouette III-helicopters, waarna 298 squadron als eerste lichte vliegtuigen squadron (twee zuster squadrons waren inmiddels respect. in 1956 en 1962 opgericht) afscheid mocht nemen van de verouderde Hiller-helicopters.

Januari 1965 was de omscholing van het benodigde personeel voltooid en in de loop van 1965 werd de vliegtuigsterkte opgevoerd tot twaalf Alouettes en veertien Piper Super Cubs. (De wat moderner 'Super Cub' had reeds de eerste helft van 1959 de 'Cub' vervangen).

Na twee vervolgbestellingen op de Alouette III kwam 298 squadron, alweer als eerste lichte vliegtuigensquadron, in aanmerking om 'all helicopter' te worden, welke gebeurtenis samenviel met een nieuwe verhuizing.

September 1968 werd het squadron verplaatst naar de vliegbasis Soesterberg, waar het met voornamelijk van andere onderdelen afkomstig vliegend- en grondpersoneel opnieuw werd geformeerd.
All Piper Super Cubs werden op Deelen achtergelaten, terwijl op Soesterberg de sterkte werd aangevuld tot 21 Alouette III's (verdeeld over drie vluchten) en enkele jaren later tot 24 Alouette III's (vier vluchten).
De personeelssterkte nam toe tot de huidige 190 man en het oefenprogramma groeide uit tot een jaarlijks standaard programma van kleinere oefeningen, vluchtoefeningen, squadronoefeningen en oefeningen met de 4e Divisie.
Het oefenen onder vredesomstandigheden kostte helaas ook enkele slachtoffers maar de spirit om de operaties steeds veiliger te maken is in de loop der jaren blijven bestaan en verdiept, waardoor 298 squadron thans bekend staat als één der veiligste squadrons van de Koninklijke Luchtmacht.

HET VAANDEL ALS KUNSTHISTORISCH OBJEKT

door Kl. Sierksma.

Weinigen zullen in hun militair-historische interesse ertoe komen het (kolossaal grote) REALLEXIKON ZUR DEUTSCHEN KUNSTGESCHICHTE te raadplegen (Druckemüller Verlag; Stuttgart).
Voordat daarom aan hun aandacht een bijzonder waardevol opstel van 125 pag.'s met 73 uitstekende foto's over 'Fahne' en Fahnenbuch' ontsnapt, menen wij er goed aan te doen daarop de aandacht te vestigen.
Dr. Ottfried Neubecker, voorzitter van de int. fed. van vlaggenkundigen-verenigingen (FIAV), heeft met het aanhalen van een enorme hoeveelheid literatuur deze lemmata over militaire vaandels uitputtend en systematiserend behandeld.
De Stichting voor Banistiek en Heraldiek is in onderhandeling getreden met de uitgever, om - bij wijze van grote uitzondering - overdrukken te kunnen verwerven: mocht dit lukken dan zullen wij u ervan op de hoogte stellen, hoe daarvan exemplaren zijn te verwerven.
Tot zolang zal men in een enkele onzer grootste bibliotheken de pas verschenen afleveringen van dit standaardwerk moeten raadplegen.
Neubecker heeft zijn studie als volgt ingedeeld:

I. Het begrip vaandel; wat eronder te verstaan; wat niet.
II Het vaandeldoek:
  A. Vormen - 1. Gonfalon, 2. Banier, 3. Driehoekig vaandel;
  B. Toevoegingen (franje enz.);
  C. Afbeeldingen.
III Vaandelstok.
IV. Wijze van bevestiging van doek aan stok.

V. Toevoegingen aan doek en stok (krawatten enz.)
VI. Wijze van vaandeldragen:
A. vaandrig; B. vaandelwagen; C. als helmteken.
VII. Vervaardiging van vaandels.
VIII. Het 'leven' van een vaandel:
A. persoonlijk vaandel;
B. troepenvaandel.
IX. Het vaandel als attribuut (heiligen-embleem).

Naast de in de tekst verwerkte bronnenopgave volgen dan uitvoerige toelichtingen op de foto's en een literatuuropgaaf van 129 titels.
Aangezien het een ecyclopedie van kunst-geschiedenis is wordt de gehele periode vanaf de 10de tot einde 19de eeuw behandeld in heldere, korte (maar veelomvattende) volzinnen, tussenzinnen, regels tussen ronde haakjes en tussen vierkante haakjes, enz.
Een typische encyclopedische behandeling dus, maar juist daardoor overvol met gegevens die elk afzonderlijke uitwerking mogelijk maken.
In zijn veelbelezenheid verwijst de auteur nogal eens naar Nederlandse publikaties (dat er helaas maar weinige zijn . . . .), maar moet zich toch beperken tot vooral het vele dat is geschreven over Bourgondische en Zwitserse vaandels.
Materiaal uit Engeland, Egypte, Zweden, Frankrijk ontbreekt echter niet: deze gegevens stammen - tezamen met het Duitse materiaal - duidelijk uit persoonlijk onderzoek van Neubecker, waaruit vooral is te leren, welke totaal verschillende en werkelijk onverwachte bronnen nog van betekenis zijn bij dit facet van de militaire historie.
Ook het protokol rond het vaandel, vroeger en tot in onze dagen, komt uitvoerig ter sprake.
Men zou wensen dat de kundige auteur ook ergens de kans kreeg om zijn kennis op zo grondige wijze te spuien over de vaandels in de 20ste eeuw.
Het feit op zichzelf dat hier de eerste kunsthistorische encyclopedie zoveel ruimte geeft aan het onderwerp 'militaire vaandels' is al vermeldenswaard; gezien de gedegen en kundige uitwerking van zijn opdracht zal Neubecker o. i. kunsthistorici wel voor een grote verrassing hebben geplaatst: de combinatie kunstgeschiedenis en militaire historie is uitermate onverwacht en tegelijk zeer geslaagd gebleken.

Correspondent Militaire Folklore.

Twee sobats van de voormalige 2 Afdeling Bergartillerie van het KNIL (voor ingewijden A II Bg), de heren P. van Meel en F. L. Kroesen hebben (32 jaar na de opheffing van hun eenheid!) het initiatief genomen een periodiek uit te geven voor alle oud-leden van deze afdeling. Inmiddels zijn de eerste drie nummers van "STABELAN" verschenen: boordevol herinneringen uit de bewogen jaren voor, tijdens en na de oorlog tegen Japan, geillustreerd met foto's van Salatiga en omgeving, geschut, chambrees, militaire elftallen etc.
Voor allen die geïnteresseerd zijn in de geschiedenis en de folklore van het KNIL belooft dit blad een rijke oogst aan gegevens.
Het adres van de redactie is: Halleyweg 16, Dordrecht.

DE ORANJE-NASSAUKAZERNE EN 'ARTIS'

door J. Albarda.

Zoals ook heden ten dage de Krijgsmacht vaak de burgerij tot steun is indien deze in moeilijkheden verkeert, zo was dat eveneens in 1839 te Amsterdam.
Wat was n. l. het geval?
Op 1 mei 1838 werd door de Heren G. F. Westerman, J. W. H. Werleman en J. W. Wijsmuller, na vele moeilijkheden te hebben opgelost en overwonnen, de Societeit 'Natura Artis Magistra' opgericht. Deze werd gevestigd in de buitenplaats Middenhof, gelegen aan de Plantage Middellaan hoek Prinsengracht.
Het hoofddoel was de bevordering van de kennis der Natuurlijke Historie.
Aanvankelijk bestond de collectie uit vogels en enige viervoetige levende en opgezette dieren, benevens dieren 'op liquor'.
Van een echte dierentuin was toen nog geen sprake.
Dit zou spoedig veranderen toen de directie haar oog liet vallen op de uitgebreide reizende menagerie van de heer Cornelis van Aken.
Deze bevatte een kleine tweehonderd dieren waarvan de voornaamste waren: enige leeuwen en tijgers, een poema, een panter, een jaquar, hyena's, ijsberen, slangen, bruine en zwarte beren, een jakhals, buidelratten, een zebra, een gnoe, lama's, een kangaroe, een stekelvarken, apen enz. en de toen beroemde Indische olifant Jack, die een uitgebreide repertoire kunstjes kon vertonen.
In oktober 1839 werd een voorlopig koopcontract getekend en de collectie, die zich toen te Brussel bevond, werd gereed gemaakt voor transport.
Wie beschrijft echter de wanhoop van het bestuur van Artis toen de Gemeente Amsterdam geen toestemming gaf voor het bouwen van een behoorlijke loods voor het onderbrengen van deze menagerie.
Een spoedbericht naar Brussel kwam te laat, alles was al in gereedheid gebracht voor de reis naar Amsterdam.
Van Aken verzocht vriendelijk te zorgen voor 'goede beslotene bergplaatsen' en voor emmers warm water om de slangen bij aankomst dadelijk te verwarmen.
Op een koude morgen in het begin van december 1839 naderde de stoet langs de Weesperzijde de hoofdstad met Jack aan het hoofd.
Daar men de stad niet in mocht bleef er niets anders over dan in de rijdende verblijven in de open lucht te bivakkeren.
Gelukkig zag het stadsbestuur in dat zij een verkeerde beslissing had genomen en gaf toestemming om 'provisioneel de menagerie in de kazerne Oranje Nassau te laten'.
Zo geschiedde, na enige kleinere verbouwingen en na het slopen van een muur om Jack door te laten.
Het bleek zelfs mogelijk om de dieren aldaar te laten bezichtigen door het publiek.
De huisvesting was niet volmaakt maar wel voldoende.
Jack alleen verveelde zich kennelijk want hij doodde de tijd met het boren van gaten in de grond met zijn slagtanden, ook opende hij de vensters als deze te lang dicht bleven en wel zo voorzichtig dat er nooit een brak.

De dieren hadden in deze kazerne hun eigen geneesheer; de heer Becker, chirurgijn-majoor bij de kurassiers, was n. l. genegen de zieke dieren te behandelen.
Daar het oorspronkelijke terrein waarop 'Artis' was gevestigd al zeer spoedig te klein bleek om alle dieren te huisvesten werd omgezien naar een groter terrein, dit werd gevonden aan de andere zijde van de Prinsengracht, de tuin 'Vrede is mijn Lust'.
Ook werd toestemming verkregen aldaar een gebouw neer te zetten voor de onderbrenging van de zogenaamde 'kazerne dieren'.
Dat deze dieren nog geruime tijd in de O.N. Kazerne verbleven blijkt uit een klacht aan B. en W. in 1853 inhoudende dat de mannen van de Vesting artillerie last hadden van de onaangename lucht van de beneden hen 'legerende' Struizen en Antilopen.

Bronnen:
Tijdschrift 'Artis', 9e jaargang no. 1 mei-juni 1963
153 jaar Oranje-Nassaukazerne 1814-1967 door Tlt der Jagers H.H.J. Scheper, Toegev. officier C. -646 Werktroepencie.

DE KANONNEN VAN WERVIK

Enige maanden geleden lanceerden wij een oproep om ook de montage te bekostigen van twee affuiten die het in 1971 onthulde monument t. e. v. van PRINS FREDERIK op het Frederiksplein te Wervik zouden moeten flankeren.
De affuiten waren door het Werkcomité destijds aangekocht en door de gemeente Wervik (STAD WERVIK) daarheen vervoerd.
De oproep resulteerde in op de cent af f 400,--.
Daarvan metsel je geen fundamenten.
Stad Wervik neemt dit thans zelf voor haar rekening.
De beide vuurmonden zijn momenteel bij de vertinnerij, in het voorjaar zullen zij geplaatst worden.
Het gemeentebestuur heeft ons verzoek ingewilligd om de beide vuurmonden een naam te geven. Voor het binnengekomen bedrag zijn door de firma Swaalf twee granietplaten geleverd waarin met de hand gebeiteld en met bladgoud opgevuld de namen WALDECK en CLERFAYT.
Beide platen zullen worden ingemetseld.

De naamgeving is niet onbelangrijk.
WALDECK veroverde Wervik als hoofd onzer ruiterij op 11 juni 1793, bij welke actie bij zelf dodelijk in de borst werd getroffen.
Nadat Frederik in de slag van Wervik de plaats drie maanden later had moeten prijsgeven (waarbij hij voor het leven gewond raakte), wist CLERFAYT haar te heroveren.
Van Waldeck staat op de rechterflank van het monument zijn oproep ten aanval:
'Kinderen, laat op deezen dag zien dat gij Nederlanders zijt!"
Van Clerfayt lezen we op de linkerflank een citaat uit zijn legerrapport van 19 mei 1794:
'Wij hebben de verschanste post van Werwick overweldigd. De troup is af van vermoeijenis'.

CLERFAYT

WALDECK

Clerfayt wordt ten onrechte (in encyclopedieën enz.) een Oostenrijker genoemd.
Hij was een Zuid-Nederlander, uit Henegouwen.
Het monument TESAMEN met de kanonnen eert op zichtbare wijze de gesneuvelden, de gewonden en zij die hun uiterste krachten gaven 'ter behouding van godsdienst en vaderland' (woorden van de toen 19-jarige prins).
Geen loze kreet voor wie zich de moeite geeft nog eens die jaren erop na te slaan, de tijd van de Franse Revolutie.
Inzonderlijk de Vendée-oorlog, de dramatische strijd van een gelovige boerenbevolking tegen een iets ontziend atheïsme: samenvallend met de maanden van 'Wervik'.
Het lag in de bedoeling der Oranjes - Willem en Frederik, de beide zonen van Willen V - tot Parijs door te stoten.
Niet illusoir want na hun succesvol élan lag de hoofdstad als een open stad te grijp.
Het zou de wereldgeschiednis veranderd hebben.
De hertog van York en Coburg, de geallieerde legeraanvoerders, verzetten zich daartegen en verdeden hun tijd in een vestingoorlog.
Een gemiste kans die in de niet zo lang geleden te Londen verschenen memoires van Anna Paulowna nog een onderstreept wordt.
Wanneer de Vendée-oorlog ten einde loopt, de bloeiende landstreek is platgebrand en uitgemoord trekt een ontelbare sleep weerloze vrouwen, grijsaards en kinderen over de Loire naar het noorden, in de hoop door Engeland gesteund te worden, lezen we bij de Duitse auteur Dr. G. WEBER (in Holland vertaald onder 'De Geschiedenis der Wereld', Tjeenk Willink 1889).
De Oranje-zon zou hen meer verlicht hebben dan het gesternte van York.

We danken hen, die onze oproep beantwoordden.
Het vrouwelijk element en de niet-militair vormen hier een hoog percentage.
RIGHT IS MORE PRECIOUS THAN PEACE.
Moge de kanonnen van Wervik een grote draagkracht hebben.

HET WERKCOMITÉ.

*** ***

Campina

Huize Campina
Heelsum

Utrechtseweg 102
T. 08373 - 2573

"Antiek-Nostalgia-Stijl"

U bent van harte welkom op Campina om bij de historische afdeling de facsimile herdruk van "De Topografische en Militaire kaart van Nederland" zonder kosten en in alle rust en stilte in te zien. Er zijn 5 exemplaren in voorraad.

Tevens kunt u Tradition (Norman Newton) figuren in de diverse maten, beschilderd en onbeschilderd bekijken (of kopen), evenals de militaire prenten van Le Plumet, Hourtoulle, Knötel (Olmes) en van de Imagerie Pellerin (Epinal).

Op Campina vindt u verder een gevarieerde bibliotheek, waarin oude en nieuwe boeken omtrent uniformen, wapens en antiek in het algemeen - voor bestudering in de leeskamer (of aankoop).

En bovendien zijn er altijd interessante voorwerpen die verband houden met Napoleon I en de geschiedenis tot en met het Second Empire.

De gehele Antiekhandel Campina staat voor u open 365 dagen per jaar, iedere dag van 11 tot 11. (Er bestaat een tearoom-service.)

Voor verdere details belt u s.v.p Campina: 08373 - 2573.

Rectificatie op het artikel "150-jarig bestaan van de medaille voor eerlijke en trouwe dienst", in Mars et Historia 9e jaargang nummer 5, januari 1975.

---

1) Blz. 21 regel 11 en 12 "VOOR TROUWEN DIENST" moet zijn: "VOOR TROUWE DIENST", hetgeen begrijpelijker wordt als de zin hierna als volgt wordt gelezen: Men had het begrip "dienst" aanvankelijk als mannelijk opgevat, ;

2) Blz. 23 regel 11, achter H.M. bijvoegen KONINGIN;

3) Blz. 23 onder de gekroonde W de tekst "Uitreiking van de medaille voor trouwe dienst in 1938" doorhalen en vervangen door: Afbeelding 3.

4) Blz. 23 op één na onderste regel: gestlacht moet zijn geslacht;

5) Blz. 25 regel 12: der moet zijn door;

6) Blz. 26 onderste regel: (zie afbeelding 5, blz. 27) doorhalen;

7) Blz. 27 onder de foto de volgende tekst plaatsen: Uitreiking van de medaille voor trouwe dienst in 1938.

N.B. De op blz. 24 afgebeelde medailles A en C, resp. voorzien van de gespen XVIII en XXX zijn gedragen in de periode 1904 - 1928 en zouden dus het omschrift "VOOR TROUWEN DIENST" moeten dragen.

*** ***

Op 12 juli a.s. zal het 60 jaar geleden zijn dat de "Depôtafdeling van de Autotreindienst" te Delft werd opgericht.
De Aan- en Afvoertroepen vormen de voortzetting daarvan.
Hierbij een foto van een colonne DAF - trekkers met 10 tons opleggers.

BESTUURSMEDEDELINGEN

Bij het ter perse gaan van 'Mars et Historia' ontvingen we nog enige berichten over de komende excursies.

Zaterdag 21 juni 1975	excursie naar West-Friesland.
Zaterdag 20 september 1975	excursie naar de Groep Geleide Wapens van de Koninklijke Luchtmacht te Schöppingen in West-Duitsland.

Voorlopig zal de jaarvergadering op 11 october 1975 zijn.

Nadere berichten volgen.

„DE DONDERBUS"

SOPHIAKADE 5B – ROTTERDAM 3016

Geopend: vrijdag 19.00–21.00 uur; zaterdag 10.00–18.00 uur

INKOOP - VERKOOP - RUIL

VAN OUDE WAPENS E.D. – VERDER ALLERLEI DOCUMENTATIE

Privé: J. WINTERS

BLAAKSEDIJK–OOST 17 – HEINENOORD – TELEFOON (01862) 23 38

CORRESPONDENTEN:

(1) 'KRIJGSGESCHIEDENIS, KORPSGESCHIEDENIS K.L.'
o.l.v. E.W. van Popta, Heliotrooplaan 356 L, 's-Gravenhage.

(3) 'UNIFORMKUNDE'
o.l.v. Dr. F.G. de Wilde, Jan Steenlaan 62, Naarden.

(4) 'RIDDERORDEN EN ONDERSCHEIDINGEN'
o.l.v. H.G. Meyer, Vollenbergstraat 6, Venray.

(5) 'MILITAIRE EMBLEMEN'
o.l.v. B.C. Cats, Claudiagaarde 72, Bussum en
C. van Ekeris, Anslostraat 183, 's-Gravenhage.

(6) 'WAPENS en MUNITIE'
o.l.v. G.J. de Graaff, de Ruyterkade 110 111, Amsterdam.

(7) 'MILITAIRE MUZIEK'
o.l.v. Mr. R.A. Schimmel, de Mildestraat 57, 's-Gravenhage.

(8) 'HISTORISCHE NEDERLANDSE VERSTERKINGEN (OVERZEE)
o.l.v. A.F. Lancker, Grote Spie 347, Breda.

(11) 'TWEEDE WERELDOORLOG'
o.l.v. J.H.M. Berlemon, Paramaribostraat 63, Leiden.

(12) 'MILITAIRE EN CIVIELE MINIATUURFIGUREN'
o.l.v. A.J. Weekenstroo, Heerenstraat 9-11, Buren.

(16) 'MILITAIRE GENEALOGIE'
o.l.v. Ir. Ch.C. van der Vlis, Anna van Burenlaan 59, Haarlem.

(17) 'MILITAIRE FOLKLORE'
o.l.v. L. Verhoeff, Gevers Deynotweg 50, Scheveningen.

(19) 'KONINKLIJKE LUCHTMACHT'
o.l.v. J. van den Berg, Cronenstein 85, Gouda en G.C. Boer.

(20) 'KNIL'
o.l.v. W.R. van der Weide, Velperweg 147, Arnhem

INTERESSEGEBIEDEN, WAAR (NOG) GEEN CORRESPONDENTEN VOOR ZIJN

(2) 'Tradities en ceremonieel'
(9) 'Koninklijke Marine - geschiedenis, scheepsbouw, varende Marine'
(10) 'Napoleontica'
(13) 'Vaandels'
(14) 'Eerste Wereldoorlog'
(18) 'Militaire voertuigen, tanks'
(21) 'Militaire bibliografie, tijdschriften'

*** De tussen haakjes geplaatste nummers zijn indicaties t.b.v. de ledenlijst.